

Z racji trudnej sytuacji na rynku bydła opasowego hodowcy już od dawna byli zmuszeni do kalkulacji kosztów żywienia. Ostatni spadek cen żywca wołowego zmusza nas do szukania tańszych alternatyw w żywieniu bydła opasowego. Niemniej taniej nie zawsze znaczy opłacalniej. Jak zatem zrobić to z głową?

Obecnie w Polsce wołowinę produkuje się z buhajków pochodzących z obór bydła mlecznego. Jednak ulega to istotnej zmianie i w coraz większym stopniu uznaje się materiał pochodzący z ras bydła mięsnego oraz mieszańców. W dużej mierze buhajki, jałowice przeznaczone na opas pochodzą z zagranicy, a w mniejszym stopniu z rynku krajowego. Bez względu na pochodzenie zwierząt istotny jest prawidłowy dobór materiału do dalszej hodowli. Znaczące jest także zbilansowanie dawki pokarmowej pokrywającej zapotrzebowanie zwierząt w okresie ich rozwoju. Aspekty te mają wpływ na wyniki produkcyjne, jakie możemy osiągnąć przy zrównoważonym koszcie żywienia – nasz wpracowany zysk.

Początek drogi - wymierną naszego zysku..

Efekt opasu bydła zależy od bardzo wielu czynników. Jednym z głównych czynników determinującym osiągnięcie wysokich wyników produkcyjnych w 70% jest prawidłowe żywienie bydła opasowego. Szczególną uwagę w pierwszej kolejności należy poświęcić cielętom przeznaczonym na opas oraz mamkom. Już od pierwszych dni należy zapewnić maksymalną podaż składników pokarmowych wpływających na potencjał przyrostowy zwierząt. Błędy popełnione na początku drogi będą bowiem rzutowały na dalszych etapach żywienia i hodowli. Do najważniejszych działań należą:

Jednym z głównych czynników determinującym osiągnięcie wysokich wyników produkcyjnych w 70% jest prawidłowe żywienie bydła opasowego. Fot. Pixabay

- prawidłowe zbilansowanie dawki pokarmowej pokrywającej zapotrzebowanie

rozwijających się zwierząt,

- dobór zwierząt przeznaczonych na opas (zdrowe, witalne osobniki),
- prawidłowe żywienie młodzieży oraz mamek,
- odchów cieląt,
- profilaktyka zdrowotna,
- obserwacja zwierząt,
- system zarządzania stadem i stołem paszowym,
- jakość pasz objętościowych,
- podziałem na grupy technologiczne,
- kontrola wagi,
- dobrostan.

Krowy mamki

W stadach bydła mięsnego mamki użytkuje się głównie do odchowu cieląt. Podstawowym zadaniem krowy matki jest urodzenie zdrowego i dobrze rozwiniętego cielęcia oraz zapewnienie mu dostatecznej ilości mleka. Wymagania są znacznie mniejsze niż krów ras mlecznych i intensywnego opasu bydła.

Prawidłowe żywienie krów mamek ma zasadniczy wpływ na ich rozwój, zacielenie, przebieg ciąży i wzrostu cielęcia w okresie płodowym oraz poród. Nieprawidłowe zbilansowanie dawki pokarmowej wpływa na:

- długość okresu odchowu młodzieży,
- termin pierwszego krycia i wycielenia,
- efektywność wystąpienia pierwszych objawów rujowych,
- obniżenie skuteczności krycia,
- nadmierne otłuszczanie się,
- problemy podczas porodu,
- obniżenia wydajności mlecznej,
- pogorszenie jakości siary i mleka,
- obniżenie masy ciała cieląt przy urodzeniu, przeżywalności oraz tempa wzrostu.

Zapotrzebowanie krów na składniki pokarmowe

Potrzeby fizjologiczne krów zmieniają się podczas całego cyklu produkcyjnego i związane są z podażą składników pokarmowych niezbędnych do pokrycia zapotrzebowania bytowego, produkcyjnego oraz utrzymanie prawidłowej kondycji krów (dostosowane do stanu fizjologicznego krów).

W dobrze prowadzonym stadzie krowa powinna dać jedno cielę w okresie 12 miesięcy, a ruja i zacielenie powinno nastąpić przed 85 dniem po wycieleniu. Jałówki zacielają się w wieku 12-14 miesięcy przy masie 270-350 kg. Wiek pierwszego wycielenia to 22-24 miesięcy. Natomiast prawidłowa masa ciała mamek znajdujących się w średniej kondycji:

- wieloródki: 450 kg-750 kg, wydajność 6-10kg dziennie (w zależności od rasy);
- pierwiastki: 320-525 kg (70% m.c. krów dorosłych). Wydajność pierwiastek jest niższa o 10% niż wieloródek, dlatego warto uwzględnić w tym przypadku dokarmianie cieląt.

Potrzeby produkcyjne wynoszą zaledwie 1/3, natomiast bytowe stanowią aż 2/3 całkowitego zapotrzebowania krów. Dlatego powinno być pokryte w pierwszej kolejności w sposób precyzyjny. W przypadku żywienia mamek w głównej mierze opiera się na prawidłowym zbilansowaniu dawki pokarmowej pod względem energetycznym oraz białkowym. Szczególnie istotne znaczenie ma podaż energii. Jej nadmiar może doprowadzić do nadmiernego otluszczenia się zwierząt. Natomiast niedobór wpłynie na problemy w rozrodzie oraz w odchowcie cieląt. Badania wykazały, że masa krów mamek w ciągu roku powinna wahać się na poziomie 20-25%. **Podaż białka oraz energii w dawce pokarmowej uzależniona jest od laktacji, fazy ciąży, a także kondycji:**

- najwyższa - w okresie krycia oraz początek laktacji (5% większe dla zwierząt ras mlecznych i krzyżówek);
- pośrednia - środkowym okresie laktacji (okres ciąży 4-7 miesiąc);
- najmniejsza - koniec laktacji oraz okres zasuszenia (od 8 miesiąca ciąży).

Żywienie jałówek

W przypadku jałówek wymagania pokarmowe w ostatnich 3 miesiącach ciąży są stosunkowo

wysokie, a dawka składników powinna odpowiadać dawce dla krów z początku ciąży. Znając masę ciała krowy możemy oszacować przybliżoną wartość utraty masy ciała krów przy wycieleniu korzystając ze wzoru :

$$\text{masa ciała cielęcia (kg)} \times 1,3 - 1,7 = \text{utrata masy ciała po porodzie}$$

Pozwoli to prawidłowo zbilansować dawkę pokarmową pod względem zapotrzebowania na składniki pokarmową. Należy zwrócić uwagę na staranne żywienie pierwiastek - nadal rosnących. Zwierzęta te wykazują zwiększone zapotrzebowanie na składniki pokarmowe ze względu na potrzeby bytowe, dalszy wzrost oraz rozwój, produkcję mleka, zapoczątkowanie nowej ciąży. W związku z tym jałówki wcielone w 2 roku powinny otrzymywać dawki z większą zawartością energii w stosunku do krów wcielonych w 3 roku.

Prawidłowe żywienie krów mamek ma zasadniczy wpływ na rozwój, zacielenie, przebieg ciąży i wzrostu cielęcia w okresie płodowym oraz poród.

Zasady żywienia krów mamek

Przez większość okresu krowy żywione są paszami objętościowymi dobrej jakości: kiszonka z kukurydzy, sianokiszonka, siano, słoma wraz z ewentualnym dodatkiem niewielkiej ilości paszy treściwej (zbożowej lub wysokobiałkowej, ewentualnie obu). W głównej mierze to pasze objętościowe powinny pokrywać zapotrzebowanie krów na składniki pokarmowe: białko oraz energię. Ilość oraz dodatek pasz uzupełniających (treściwych) w dawce pokarmowej w postaci: ziaren zbóż, poekstrakcyjnej śruty rzepakowej, sojowej, roślin motylkowatych ustala się w zależności od jakości i dostępności poszczególnych pasz objętościowych.

Ważną rolę w żywieniu odgrywają także składniki mineralne. W celu pokrycia zapotrzebowania na składniki mineralno-witaminowe zaleca się stosowanie mieszanek lub w niektórych przypadkach lizawek mineralnych. Ważny jest udział witaminy A oraz selenu (min. zawartość

wit. A – 40 000 tys j.m./ dzień). W głównej mierze są one odpowiedzialne za prawidłowy przebieg procesu zacielenia i rozrodu. Należy także pamiętać o prawidłowym udziale sodu, wapnia, fosforu, a także magnezu w dawce pokarmowej. Dobrym rozwiązaniem w przypadku żywienia krów mamek jest zastosowanie mieszanki – mineralno-witaminowej CAMI.

Pamiętaj!

- Nieprawidłowe zbilansowanie dawki pokarmowej wpływa niekorzystnie na rozród, produkcję mleka, a także na odchów cieląt.
- Nadmiar podaży energii prowadzi do nadmiernego otłuszczania się zwierząt, a w konsekwencji do problemów z rozrodem i podczas samego porodu.
- Niedobory energii oraz białka prowadzi do opóźnienia terminu krycia, wycielenia, a także wydłużenia okresu odchowu młodzi.
- Niedobry mineralno-witaminowe wpływają na pogorszenie wskaźników rozrodu oraz stanu fizjologicznego zwierząt.

Oznaki niedoboru witamin w stadzie bydła mięsnego:

- obniżona płodność,
- zmniejszona liczba odchowanych cieląt,
- kłopotami z zacieleniem,
- zjadaniem kurzu,
- piciem moczu,
- oblizywaniem różnego rodzaju przedmiotów.

Nie przegap kolejnej części artykułu!

Chcesz dowiedzieć się więcej o optymalnym żywieniu bydła? Czekamy na Twoje pytania!

Agnieszka Szostak, Doradca Żywieniowy Josera

a.szostak@joseira.pl, +48 538 645 923